

Světová ekonomika

Růst HDP byl očekáván ve výši 1,3 % s nadějí, že v následujících dvou letech stoupne na 2,5 resp. 2,7 %. Míra nezaměstnanosti kulminovala v srpnu 2003 na 5,4 %, její výrazný pokles byl předvídaný teprve v roce 2005.

14. září bylo ve Švédsku uspořádáno plánované referendum, zda se země připojí k euru, nebo ne. Očekávání přívrženců připojení se nesplnila. Ani zavraždění ministryně zahraničí Anny Lindhové, přesvědčené stoupenky eura, nepřineslo dodatečné hlasy a referendum skončilo poměrem 56 ku 42 proti připojení. Ekonomický dopad tohoto rozhodnutí pro Švédsko je poměrně omezený.

Finské hospodářství zaznamenalo v roce 2003 celkem kladný výsledek. Investice se projeví nerovnoměrně: zatímco strojírenství bylo poznamenáno ochabnutím exportu, investice do bytové výstavby se zrychlily. V roce 2004 se počítá s koncem investičního poklesu. Zatímco růst soukromé spotřeby zůstával výrazný (maloobchodní obrát stoupl o 4 %), zaměstnanost stagnovala a pokles zaměstnanosti byl mírný vzhledem k jejímu nerovnoměrnému vývoji: průmysl zaměstnance propouštěl, služby, stavebnictví a vládní sektor přijímaly další pracovní síly.

Dánské hospodářství se nemuselo v roce 2003 obávat recese. Jeho růst však byl očekáván pouze ve výši 1 %. Hnací silou přitom byla domácí poptávka, především soukromá. Nezaměstnanost vrcholila na úrovni 5 %. Dánská hospodářská rada předložila návrhy na reformu některých sociálních opatření. V zájmu větších daňových příjmů by měly být omezeny možnosti předčasných penzí a mělo by být také upuštěno od státních subvencí v podobě tzv. efterlönu, tj. »mzdy potom«, vyplácené 60- až 64letým pro udržení jejich životní úrovně.

Norsko se v roce 2003 ocitlo v obtížné ekonomické situaci, zmírňované jen jeho ropným průmyslem. Strukturální deficit – nezapočteme-li právě tento sektor – měl v roce 2003 dosahovat 37,6 miliardy norských korun (NOK). Vláda hodlala udržet tuto úroveň i ve dvou následujících letech, neboť ekonomika rostla jen velmi zvolna, kdežto nezaměstnanost stoupala, takže klesaly daňové příjmy. Norská centrální banka pro usnadnění situace snižovala postupně od prosince roku 2002 řídicí úrok, jenž nakonec dosáhl 5 %. Reálný disponibilní příjem domácností nevzrostl v roce 2003 o více než 1,4 %. Jestliže po mírném propadu norského HDP ke konci roku 2002 začala výroba jako celek zase stoupat, pokles pokračoval a v meziročním srovnání HDP stoupl jenom o 0,3 %.

Rakousko pokračovalo v roce 2003 v chabém růstu, jenž tak přecházel do třetího roku. Reálný HDP vzrostl o pouhé 0,7 %. Teprve v letech následujících je očekáván růst vyšší, 1,6 % v roce 2004 a 2,5 % v roce 2005. Spotřeba domácností zůstávala slabá a značná nejistota ve vývoji světového hospodářství vedla podniky k velmi zdrženlivým investicím. Soukromá spotřeba byla záporně ovlivněna malým vzestupem reálných příjmů, takže růstu HDP mohlo být dosaženo pouze kladným příspěvkem čistého vývozu. Přes zhoršení cenové konkurenceschopnosti, vyvolané v prvním pololetí roku 2003 zhodnocováním eura, připadla exportu důležitá úloha v očekávané fázi konjunkturního zotavení.

Nicméně celková ekonomická situace zůstávala i ve třetím čtvrtletí chabá, podniky počítaly v nejbližší budoucnosti s nepatrnými přírůstky výroby, zpracovatelský průmysl vykazoval klesající exportní zakázky a nižší prodejní ceny. Skepsi vyvolávalo rovněž slabé využití kapacit – 80,5 % odpovídalo průměru předchozích čtyř čtvrtletí.

Polsko, největší nový člen Evropské unie, začínalo rok 2003 optimisticky s oficiální prognózou oživení, které by zaznamenalo růst HDP ve výši 3,5 % (nezavislí ekonomové počítali se 2,5–3 %). Po 2,2 procenta v prvním čtvrtletí následovala 3,8 % ve čtvrtletí druhém, následující zpomalení však skončilo celoročním průměrem 2,8 %. Tato úvaha ovšem vycházela z předpokladu, že spotřeba domácností, která síli-